

Цар Ахаз (736-716. г. пХ)

Старозаветна историја

Предавања, 18.04.2018.

асс. др Ненад Божовић

Литература

- Д. Милин, *Старозаветна историја*, 158 (хронологија у предавању дата по Д. Милину; највећа забуна око краја владавине 727. или 716. – различите хронологије у лит.)
- Ц. Дрејн, *Увођење у Стари Завет*, 183-187.
- М. Куган, *Оксфордска историја библијског света*, 367-370.

Ахаз (736-716. г. пХ) – верска политика

- Библијски извори о Ахазу – 2Цар 16, „Јер хођаше путем царева Израиљевијех, па и сина својега пусти кроз огањ по гаднијем дјелима народа које одагна Господ испред синова Израиљевијех. И приношаше жртве и кађаше на висинама и по хумовима и под сваким зеленијем дрветом.“
- Жртвовање сина? „Пуштање кроз огањ“ – ритуал очишћења или жртвоприношење Молоху? (Милин: политички контекст – жртвовање сина због војне претње – умилоствивљење богова?)
- 2Дн 28, 3: „И сам кађаше у долини сина Еномова, и сажизаше синове своје огњем по гаднијем дјелима онијех народа које одагна Господ испред синова Израиљевијех.“
- Јез 16, 21: „Те си и синове моје клао и давао си их да им се проведу кроз огањ?“

Ахаз (736-716. г. пХ) – верска политика

- Библија се највише интересује за *промене у богослужењу* - инсталирање олтара у Храму према цртежу из Дамаска
- Понижење Јахвеових свештеника: Урија свештеник зида олтар туђим боговима
- Контраст асирски извори: Асирци нису тражили да се покорени клањају њиховим боговима, само да буду послушни властима, тј. асирском цару – Ахаз, дакле, чини то **самовољно**
- 2Дн 28, 23: „И приношаше жртве боговима Дамаштанским, који га разбише, и говораше: кад богови царева Сирских њима помажу, приносићу њима жртве да би ми помагали“ (сам приноси жртве)

Ахаз (736-716. г. пХ) – политичке околности

- притисак антиасирске коалиције под Ресином и Фекајем
- Прикључење других народа антиасирској коалицији: Едом је запосео луку Елат, Амонци су се ослободили данка који им је наметнуо цар Јотам, Филистејци су напали пограничне јудејске градове а сиро-израиљска војска Јудеју; Ахаз поражен
- 2Дн 28: опустошују јерусалимску околину и воде народ Јуде у робље, опомиње их пророк Оид
- Позивање Тиглат-Пилесера III у помоћ: „слуга сам твој, ходи избави ме“ (супротно Исаијином савету о војној неутралности, Асирци би ионако реаговали)
- Кампања Тиглат-Пилесера III 734. г. пХ (види презентацију Пад Самарије)
- Сусрет Ахаза са Тиглат-Пилесером III у Дамаску: велика церемонија примања доказа о потчињености својих вазала

Ахаз (736-716. г. пХ) – политичке околности

- пад Самарије за време Ахаза - Самарија у шуту и пепелу је битно искуство за Јерусалим
- Безусловно прихватање асирске власти – кукавички, невешто и некритички: Уместо да се поузда у Бога, у потпуности се пристрашио се Асираца – плаћао је огроман данак и осиромашао земљу
- Кукавичка понизност према Асирији хранила је грамзивост Асираца

Ахаз (736-716. г. пХ) – друштвене околности

- Прихватање израиљских избеглица и урбанизација Јерусалима – (В. Шнидевинд, Како је Библија постала књига, 111-123).
- Ахаз приморан да проширује Јерусалим

Јерусалим
у деветом веку
пре Хр.

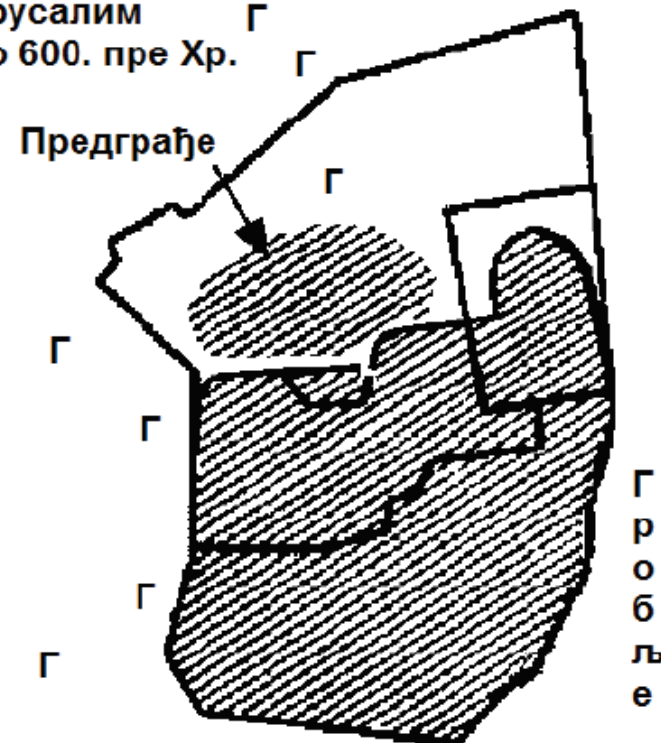
Становништво: 8.000
Површина: 13 ha

Језекијин Јерусалим,
око 700. пре Хр.

Становништво: 30.000
Површина: 52,5 ha

Јерусалим
око 600. пре Хр.

Становништво: 40.000
Површина: 61 ha

Илустрација 5.1: Раст Јерусалима за време јудејске монархије

Ахаз (736-716. г. пХ) – критика Исаије и Михеја

- синкретизам севера заједно са Ахазовом идолопоклоничком праксом
- Исаијино и Михејево опомињање на пад Самарије због неједнаког богатства и идолопоклонства, због формалистичког култа без покајања и непоштовање Закона са Синаја („Зато ћу учинити од Самарије гомилу у пољу“)
- Ис 5, 8: „Тешко онима који састављају кућу с кућом, и њиву на њиву настављају, да већ не буде мјеста и ви сами останете у земљи.“
- Исаија високи саветник, Михеј син земљорадника; Исаија је повлачи до Ахазове смрти

Ахаз (736-716. г. пХ) – критика Исаије и Михеја

- Критика формализма у богослужењу
- Исаија: „На младине ваше и празнике ваше мрзи душа моја... престаните зло чинити“
- Михеј 6, 6-8: „Су чим ћу доћи пред Господа да се поклоним Богу вишњему хоћу ли доћи преда њ са жртвама паљеницама? с теоцима од године? Хоће ли Господу бити миле тисуће овнова? десетине тисућа потока уља? хоћу ли дати првенца својега за пријеступ свој? плод утробе своје за гријех душе своје? Показао ти је, човјече, што је добро; и шта Господ иште од тебе осим да чиниш што је право и да љубиш милост и да ходиш смјерно с Богом својим?“